

בבא בתרא קיז

עניין: ליוצאי מצרים נתחלקה הארץ או לבאי הארץ נתחלקה הארץ

קדושת לוי פרשת לך לך

בן יהוידע

דף קי"ז. רבי יאשיה' אומר ליוצאי מצרים נתחלקה הארץ. ג"ל כס"ד טעם לשני סבבות אלו, דמלינו דהקב"ה הכניח לאברהם אבינו על מחנה הארץ, אך תלם אותה בשעבוד ת' שנה, דאחר סיבוב בגלות ת' שנה יזכו בארץ והם לא היו במצרים ת' שנה, אך י"א קושי השעבוד השליש המנין, וא"כ בזמנם ילאו וכללו עבדו ת' שנה וחלה מחנה הארץ, לכן ס"ל ליוצאי מצרים נתחלקה, אבל רבי יונתן לית האי טעמא דקושי השעבוד השליש אלא השלימו המנין בשעבוד המלכות, ולדידיה כשילאו ממצרים עדיין לא זכו במחנה הארץ, אך הקב"ה הקדים ליתן להם הארץ קודם שהשלימו הזמן בשעבוד מלכות, משום דזכר להם חסד זה שהלכו ארבעים שנה בארץ לא זרועה בבטחונם זו, לכן הקדים ליתן להם את הארץ בזכות זה שהלכו בארץ לא זרועה, וכמ"ס הכתוב כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבה כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, ולכן ס"ל לבאי הארץ נתחלקה, כי הם שזכו בה אחר מהלכם בארץ לא זרועה :

עיון יעקב

צו תניא ר' יאשיה' אומר ליוצאי מצרים נתחלקה הארץ. אפשר דפליגי בהא, למ"ד ליוצאי מצרים נתחלקה הארץ ס"ל דא"י הוא שכן השעבוד ומ"ד לבאי הארץ ס"ל דא"י ניתן בעבור ישמרו חקיו ותורותיו יצורו או שא"י מוחזקת מאבות העולם ומ"ד לזה ולזה נתחלק ס"ל דהא והא גרמא: ודחזיקו ודחזיקו

שפתי חכמים במדבר כו, נה

לארץ ישראל וכאן משמע ליוצאי מצרים: ד נראה הטעם משום דכל דבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא לטובה אינו חוזר והכא הכניח הקדוש ברוך הוא ליתן ליוצאי מצרים את ארץ ישראל ומתו כלם במדבר לכן צוה השם יתברך שתחזור הנחלה ליוצאי מצרים והם ינחילו את בניהם. וכזה יתורץ נמי מה שנאמר לעיל בפרשת וארא ונתתי אותה לכם מורשה וגומר ולא כתיב ונתתי אותה לכם ירושה אלא רמו שלא יכנסו לארץ ולא יירשום רק שהם יורישו את בניהם אחריהם: ה ר"ל שהם בני כ' וראויים לירש: ו ר"ל אצל

והנה רש"י ז"ל כתב בפרשת וארא אשר נתתי אותה לכם מורשה' (שמות ו, ח): ירושה היא לכם מאבותיכם. עד כאן. הרי דלשון 'ירוש'ה' אינו שייך רק כשיורש מאב. וכן כתב הסמ"ע בחושן משפט (סי' רפא-דפב) ד'ירוש'ה' היינו מה שנוטל מאב. ועל פי זה יבואר, דכאן אמר ה' אליו אני ה' אשר הוצאתיך כו' לתת לך את הארץ הזאת 'לרשתה', הוזכר לשון 'ירוש'ה' במה שנוטל מאב, על זה אמר אברהם אבינו ע"ה במה אדע 'כי אירשנה', האיך שייך לשון ירושה אצלי, מאיזה אב אירש, הלא תרח אינו אבי כלל כנ"ל, והאיך שייך לקרוא אצלי בן יורש את אביו. וזה שאמר 'במה אדע', לשון התחברות, מלשון (בראשית ד, א) 'וידע אדם' כו', 'כי אירשנה', אצל מי אחבר עצמי שיהיה לי לאב, שיהיה שייך לשון ירושה אצלי, דתרח וודאי אינו שייך לקרותו אבי. והשיב לו השם יתברך ברוך הוא, 'ידוע תדע כי גר יהיה זרעך כו' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, שמחמת ישראל נולדת, שממך יצאו זרע ישראל שיצאו ברכוש גדול ממצרים לקבל התורה הקדושה, ואם כן הלידה שלך מחמת שכל אלהות, שהסתכל שעל ידך יצאו זרע ישראל לעולם, ולפי זה אני הוא אב שלך, ועל זה אמרתי לך לשון 'לרשתה', שאני מוריש לך את הארץ, ולא על ידי תרח.